

Garnalenvissers op bijeenkomst in Groningen:

'Wij verdienen MSC-certificaat nu al'

ZUIDBROEK - „Het gaat goed met het garnalenbestand, de keten is transparant, we hebben maximaal 300 pk en we vissen met zo weinig mogelijk discards en bodemberoering. We verdienen MSC nu al. Geef ons dat zegel!” De Duitse garnalenvisser Dirk Sander, die de helft van de discussie en werd daarin bijgevalen door garnalenvissers van Zoutkamp via Urk tot Wieringen. Op de bijeenkomst van de Transnationale Producenten Organisatie (TPO) werd uitgelegd waarom MSC-certificering noodzakelijk is voor de garnalenvisserij en dat de knelpunten vooral liggen bij de discards en de bodemberoering die de garnalenvisserij met zich meebrengt.

★ Volgens Crick Carleton van het Schotse Food Certification International moeten er nog flinke hobbels worden genomen voordat de MSC-certificering van de garnalenvisserij een feit is. Deels heeft dat te maken met de diverse nationaliteiten van de deelnemende vissers (Nederlands, Duits, Deens en liefst ook Brits en Belgisch) en de bijbehorende verschillende wetgevingen. Geheel in tegenstelling tot de mening van de aanwezige vissers vindt Carleton MSC-certificering voor de garnalenvisserij 'very complex'.

★ Er waren geen Deense garnalenvissers aanwezig op de bijeenkomst van de TPO, maar wel twee vertegenwoordigers van de Deense visserijvereniging en twee vertegenwoordigers van visafslagen. Volgens hen zijn de Deense garnalenvissers voor MSC. Rechts: Michael Lodahl, eigenaar van de afslagen Thybaron en Hvide Sande. De enige vier Denen die in Groningen aanwezig waren konden naar eigen zeggen weinig tot niets van de discussies volgen.

★ De nieuwbakken garnalenvissers en broers Willem en Jacob Snoek (zonen van wijlen Evert Snoek) vertegenwoordigden in Groningen de firma Snoek die sinds januari 2008 met vier kotlers voor het eerst de garnalenvisserij beoefent (vanuit Esbjerg).

★ Dirk Koster van de WR 3: „Bodemberoering? We vissen met vier mijl over een zandbodem die met een stroming van drie mijl toch al wordt beroerd. Dan praat je toch eigenlijk over niks.”

★ De sprekers op het symposium van links naar rechts Floor Quirijns van Wageningen IMARES, projectleider Bart Keus, Marc Jansen van het CBL, Bart van Olphen van Fishes en Michael Schmidt van MSC.

Garnalenvissers en bestuurders en vertegenwoordigers van handel, retail, wetenschap en ngo's uit Nederland, Duitsland en Denemarken waren vorige week vrijdag naar het Van der Valk hotel in Zuidbroek, Groningen, getogen voor het symposium 'MSC voor garnalen'. Voorzitter Johan Nootgedaght van de Nederlandse Vissersbond (tevens voorzitter van de TPO) verzorgde de inleiding, luid en duidelijk én tweetaalig. Hoe gaan we ervoor zorgen dat we in de toekomst duurzaam garnalen kunnen blijven vangen en verkopen? Om vragen van afnemers en consumenten beter te kunnen beantwoorden, om de mogelijkheden tot communicatie met ngo's te verbeteren en om objectieve informatie aan consumenten te kunnen geven, lijkt MSC-certificering een goede optie. „Er zijn hindernissen, zoals geld en inspanningen die we moeten leveren. Maar door samenwerking, ook internationaal, zijn die hindernissen makkelijker te nemen”, aldus Nootgedaght.

Michael Schmidt van de Duitse MSC liet met cijfers zien dat de belangstelling voor MSC op dit moment 'explodeert'. De sector kan MSC gebruiken om hun product beter in de markt te zetten. Als voorbeeld gaf Schmidt de opkomst van hoki op de traditioneel door kabeljauw gedomineerde Zweedse markt. „Dat is recentelijk mogelijk geweest dankzij MSC”. Bart van Olphen ruit onder de paraplu 'Fishes' een grootbedrijf, een cateringbedrijf en vier viswinkels en voert een groot assortiment MSC-gecertificeerde vis. Onder andere levert Fishes MSC-tong uit het Britse Hastings aan filialen van Albert Heijn. „De vissers uit Hastings hadden moeite met het vermarkten van hun vis. Nu ze gecertificeerd zijn niet meer”. Van Olphen schat dat deze vissers nu 20 procent meer voor hun tong krijgen. Hij wees ook op de enorme publiciteit; over de Hastings-tong, toch een zeer bescheiden visserij, zijn recentelijk een kleine 40 artikelen verschenen in de Nederlandse, Franse en Duitse pers. Van Olphen wil met zijn vis 'een verhaal' verkopen, steer en duurzaamheid, en daar-

voor zijn mensen bereid wat meer te betalen. Marc Jansen van het Centraal Bureau Levensmiddelenhandel (CBL) gaf zijn visie op duurzaamheid en MSC. Niet de eerste de beste visie, want bij het CBL zijn alle supermarkten van Nederland aangesloten. Het CBL geldt als spreekbuis voor de circa 5.000 supermarkten in ons land, en binnen het CBL worden vraagstukken als die over duurzaam-

★ De Duitse visserijbestuurder Dirk Sander, zelf al 43 jaar garnalenvisser, liet zich in Groningen van z'n strijdvaardige kant zien: „Wat moet ik nu tegen mijn vissers thuis zeggen? Wat moeten we nu precies doen om MSC-gecertificeerd te kunnen worden?”

★ Bart van Olphen van Fishes: „De tongenvissers van Hastings hadden moeite met het vermarkten van hun product. Nu zo MSC-gecertificeerd zijn niet meer.” De standwantvissers van Hastings mogen per jaar niet meer dan 72.000 kilo tong vangen. De hoeveelheid tong die in Nederland via de supermarkt wordt verkocht is zeer bescheiden.

heid besproken. Jansen stelde dat de supermarkten door de ngo's onder druk worden gezet. „En de retail is daar gevoelig voor”. Omdat er volgens Jansen door onderling wantrouwen tussen de verschillende ngo's geen eenduidig geluid is, pakt het CBL het duurzaamheidsvraagstuk zelf op, samen met de leveranciers. Jansen: „Binnen het door ons opgestelde zeven-stappenplan 'Vis Beter' zou MSC veel vliegen in één klap slaan.”

Het MSC-perspectief is aantrekkelijk, maar uit de presentaties van Bart Keus, coördinator van de projectgroep MSC-certificering voor garnalen, en Floor Quirijns van IMARES bleek dat de garnalenvisserij nog lang zo ver niet is. In 2006 is door SGS een pre-assessment uitgevoerd. Daaruit bleek dat onder andere de bijvangst aan platvis een probleem is. Naar schatting worden er jaarlijks een miljard kleine scholletjes bijgevangen en de garnalenvisserij zou dus een negatieve invloed kunnen hebben op het scholbestand. Ook komt er nog veel zitfel in de afslag. Over bodemberoering wordt van mening verschillend, maar het begrip wordt wel steeds genoemd als probleem.

Drie groepen van vijf garnalenvissers proberen oplossingen te bedenken; het 3 x 5 project. Met subsidie van LNV wordt onderzocht hoe bijvoorbeeld het percentage zitfel naar maximaal 20 procent gebracht kan worden, en hoe minder bijvangst aan vis te bewerken is (betere zeeflapp, paneel, minder meeuwenkraal, betere werking sorteermachine, mijden gebieden met veel jonge vis). Bodemberoering staat niet op het onderzoeksprogramma. Er werd opgemerkt dat in Duitsland al een tien jaar lopend en kostbaar onderzoek is geweest naar bodemberoering. „Dat gaan we toch zeker niet overdoen?”

Grens
 In oktober 2007 is door de 'cliënt' Stichting van de Nederlandse Visserij het contract met certificeerder Food Certification International (FCI) ondertekend en er is een team samengesteld dat de gegevens verzamelt waarmee de garnalenvisserij straks middels een zogenaamde 'assessment-tree' wordt beoordeeld. Dat 'straks' kan nog wel een jaar of twee duren. Ook zal certificering 'minstens 300.000 euro' gaan kosten. Dirk Sander vond het allemaal maar moeilijk te vatten. „Ik vis zo goed als mogelijk en garnalenvissers kan nu eenmaal niet zonder bodemberoering”. Hoewel dat laatste niet het grootste probleem is waar de garnalenvisserij een oplossing voor moet zien te vinden, werkte de term toch als een rode lap op een stier op de aanwezige vissers. Jurie van den Berg (NG 4) en Dirk Koster (WR 3) vielen Sander bij. Van den Berg: „Laten we ophouden over bodemberoering, want vis zit nu eenmaal aan de grond. We hebben een prachtige garnalenvisserij en we voeren ook nog de vogels. Geef ons dat certificaat!” Applaus was hun deel.

Met behulp van stellingen

'VIS BETER'

In zeven stappen wil het CBL de vis in de schappen 'beter' en duurzamer maken:

- alleen nog MSC-vis per 2011, met als tussenstap het Responsible Fishing Scheme (in 2009 moet er een certificeringsschema operationeel zijn waar alle leveranciers aan moeten voldoen die op dat moment nog niet MSC zijn);
- op zeer korte termijn een breed gedragen Viswijzer
- minder schadelijke vangstmethoden
- minder discards
- verduurzaming kweekvis via normen GlobalGap
- meer aandacht dierenwelzijn (met name voor kweekvis)
- uitbannen illegaal gevangen vis.

werd in een 'lagerhuis-setting' verder gediscussieerd over MSC. Het certificaat heeft z'n beperkingen; het gaat alleen om ecologie en dus niet om aspecten als productiviteit. Ook is het label niet noodzakelijk uit oogpunt van visserijbeheer; het is een standaard die de sector zichzelf vrijwillig oplegt. Over dat vrijwillig waren nog wel vraagtekens. Is het niet de druk die ngo's uitoefenen die maakt dat de sector niet meer zonder MSC kan? Op de vraag of MSC een garantie is dat bijvangst op het Wad kan worden geïst werd door een vertegenwoordiger van de Waddervereniging 'in' geantwoord.

De garnalenvisserij kan ook nuttig gebruik maken van MSC, bijvoorbeeld om markt te veroveren. Vertegenwoordigers van de handel geven aan veel meer garnalen af te kunnen zetten dan dat ze nu doen, en met MSC zouden ook markten veroverd kunnen worden waaraan nu nog geen crangon crangon garnalen verkocht worden. Daar zit een grens aan. „We kunnen echt niet meer vangen dan de natuur geeft”, stelt Sjank Koorstra van de HA 13.

Kees Lankester, adviseur van MSC, benadrukte dat garnalenvissers samen en in alle openheid moeten gaan kijken hoe de pijnpunten zijn op te lossen, maar ook dat het niet meteen 'perfect' hoeft te zijn. „Een gecertificeerde visserij kan taken mee krijgen ter verbetering”. „We hebben al op z'n minst een zes, dus genoeg voor MSC”, zei Johan Seepma van de OL 5. Duidelijk werd dat de garnalenvissers niet tegen MSC zijn, maar dat ze wel precies willen weten wat ze moeten doen om het certificaat te verdienen. Door het 3 x 5-project en de onderzoeken van IMARES en ATKB zal daarover het komende jaar meer duidelijkheid komen.

GROEI

Alle supermarkten in Nederland zetten bij elkaar 27,4 miljard euro per jaar om. Daarvan wordt 364 miljoen uitgegeven aan visproducten. Dat is niet veel, maar de omzet met vis groeit wel. Vooral omdat vis inspelt op trends als genieten, gezond, gemakkelijk en goed gedrag. Duurzaamheid is 'hot'.